

KINDEROPVANG
BABY'S EN PEUTERS

Beerse - Kasterlee - Lille - Oud-Turnhout - Turnhout - Vosselaar

rapport 2025

HUIS VAN HET KIND
Beerse · Kasterlee · Lille
Oud-Turnhout · Turnhout · Vosselaar

Voorwoord

Kinderopvang raakt aan de kern van een sterke en inclusieve samenleving. Ze biedt jonge kinderen kansen om zich te ontwikkelen, ondersteunt gezinnen in het combineren van zorg, werk en opleiding, en draagt bij aan gelijke kansen vanaf de start. De beschikbaarheid van kwaliteitsvolle kinderopvang heeft dan ook een impact die veel verder reikt dan de opvang zelf.

Die maatschappelijke rol wordt elke dag opnieuw mogelijk gemaakt door de vele medewerkers die zich met kennis, zorg en engagement inzetten voor kinderen en gezinnen. In een context die steeds complexer wordt en waarin de verwachtingen hoog liggen, blijven zij het verschil maken. Hun professionaliteit, flexibiliteit en toewijding vormen het fundament van een sterk kinderopvanglandschap.

Net daarom is het belangrijk om de ontwikkelingen binnen de sector nauwgezet op te volgen. Beleidskeuzes maken immers het meeste verschil wanneer ze vertrekken vanuit een goed begrip van de lokale realiteit. Met dit jaarlijkse rapport wil Kordia bijdragen aan die kennisbasis. Door gegevens te verzamelen, te analyseren en te actualiseren, creëren we een objectief beeld van de evoluties, noden en uitdagingen binnen de kinderopvang in onze regio.

Dit rapport is meer dan een verzameling cijfers. Achter elke trend en elk gegeven schuilen kinderen, gezinnen, medewerkers en organisatoren die dagelijks mee vorm geven aan de kinderopvang. De inzichten die hier worden gepresenteerd helpen ons niet alleen om de huidige situatie beter te begrijpen, maar ook om vooruit te kijken en gerichte keuzes te maken voor de toekomst.

Een toekomstbestendig opvangaanbod vraagt om samenwerking tussen vele partners. Een gedeeld inzicht in de uitdagingen en opportuniteiten vormt daarbij een belangrijke basis. Wij hopen dat dit rapport kan bijdragen aan een constructieve dialoog en aan initiatieven die het verschil maken voor kinderen en gezinnen in onze regio.

Tot slot willen wij onze bijzondere waardering uitspreken voor alle medewerkers die dagelijks actief zijn in de kinderopvang. Hun inzet, zorgzaamheid en professionaliteit zorgen ervoor dat kinderen kunnen opgroeien in een warme, veilige en stimulerende omgeving. Ook wanneer de uitdagingen groot zijn, blijven zij zich met overtuiging engageren voor de kinderen en gezinnen die op hen rekenen. Daarvoor verdienen zij niet alleen ons respect, maar ook onze oprechte dankbaarheid.

In naam van alle schepenen betrokken bij kinderopvang in de 6 gemeenten van het samenwerkingsverband Kordia,

Sanne Wouters
Schepen van sociale zaken en jeugd
Lokaal bestuur Vosselaar

Inleiding

De voorbije jaren hebben de lokale besturen in onze regio samen sterk ingezet op zowel de uitbreiding van het aantal opvangplaatsen als op de versterking van de kwaliteit en professionalisering binnen de sector en dat mét resultaten.

Toch blijft de druk op de kinderopvang in het werkingsgebied van Kordia bijzonder groot. Elk jaar opnieuw vinden meer dan 500 kinderen geen opvangplaats. Achter deze cijfers schuilen gezinnen die hun professionele of persoonlijke plannen noodgedwongen moeten aanpassen, en jonge kinderen die minder kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Deze problematiek doet zich in heel Vlaanderen voor, maar we zien dat onze regio hierin structureel uitsteekt. Vooral gezinnen in een kwetsbare situatie ondervinden extra drempels.

Kinderopvang vervult vandaag een cruciale rol, niet alleen op pedagogisch vlak, maar ook als hefboom voor participatie aan de arbeidsmarkt en het maatschappelijke leven. Voor een regio die wil blijven groeien en zich wil positioneren als aantrekkelijke woon- en werkomgeving, is een voldoende en kwalitatief opvangaanbod essentieel. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij verschillende partners: ouders en hun netwerk, de kinderopvangsector, lokale en hogere overheden en actoren binnen onderwijs en arbeidsmarkt.

Met dit jaarlijks geactualiseerd rapport willen we een helder en onderbouwd beeld schetsen van de situatie in onze regio. Het document ondersteunt een gezamenlijke en onderbouwde beleidsvoering.

We starten met een overzicht van relevante demografische tendensen. Vervolgens analyseren we het aanbod aan kinderopvang, zowel kwantitatief als kwalitatief. Daarna brengen we, op basis van gegevens uit het e-loket, de concrete vraag en behoeften van ouders uit onze regio in kaart. We staan ook stil bij de uitdagingen waar organisatoren mee geconfronteerd worden en de lokale acties die hierop inspelen. Tot slot bekijken we de bredere maatschappelijke gevolgen van het aanhoudende tekort.

In dit rapport hanteren we steeds de doelgroep van kinderen van 0 tot 3 jaar binnen de gemeenten Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar.

Inhoud

1 Demografische cijfers 0-3 jaar 6

1.1 Geboorten 6
1.2 Aantal 0-3 jarigen 8
1.3 Aantal 0-3-jarigen per wijk in werkingsgebied Kordia 9
1.4 Verhuisbewegingen 11
1.5 familiale zorgindex – groene druk – grijze druk – mantelzorgratio 13

2 Het opvangaanbod baby's en peuters in werkingsgebied Kordia 14

2.1 Evolutie van het opvangaanbod 14
2.2 Vergunde versus ingevulde plaatsen 16
2.3 Aanbod van opvangcapaciteit per wijk 17
2.4 Aanbod aan opvangplaatsen naar aard van de opvang 21

3 Behoefte aan kinderopvang 23

4 Drempels voor organisatoren van kinderopvang 25

4.1 Ruimte 25
4.2 Rentabiliteit 25
4.3 Personeel 26
4.4 Ondersteuning 26
4.5 Kwaliteit 27

5 Gevolgen van een tekort aan kinderopvang 28

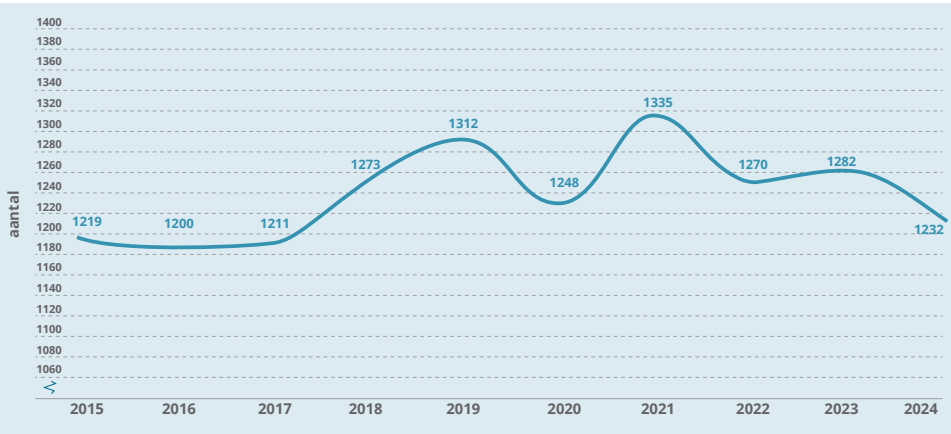
6 Conclusie 30

1 Demografische cijfers 0-3 jaar

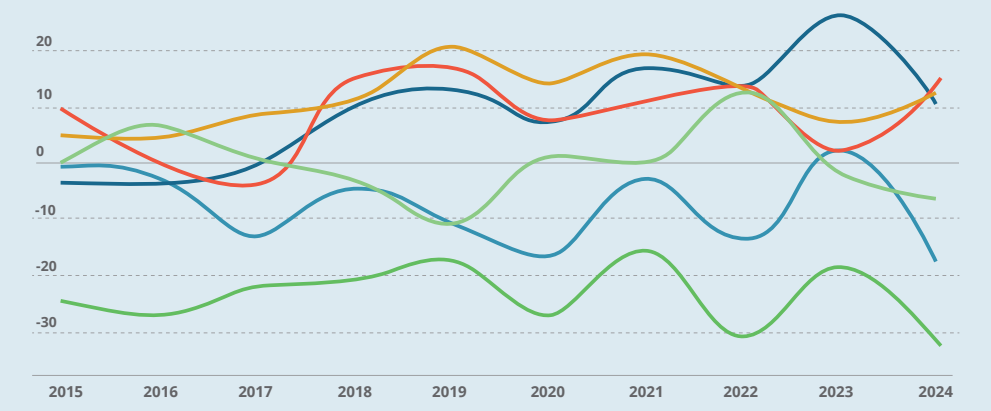
1.1 GEBOORTEN

Evolutie aantal geboorten in werkingsgebied Kordia

Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

Evolutie geboorten, per gemeente, t.o.v. 2014

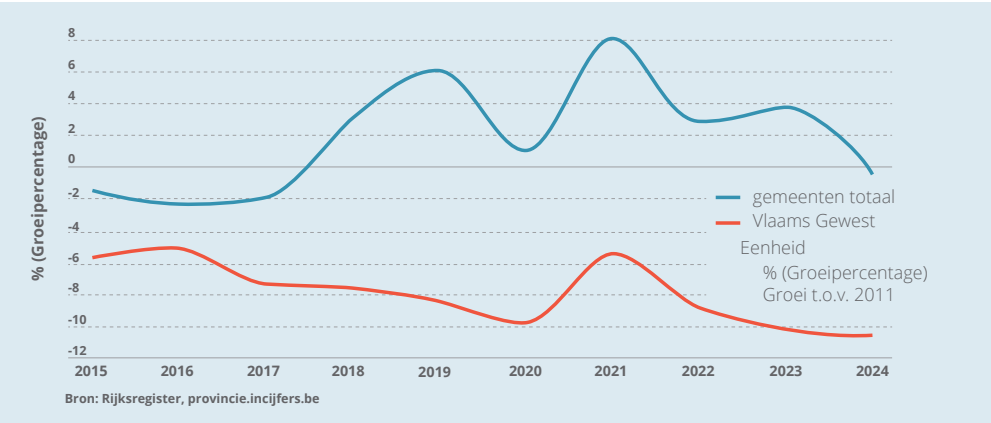
Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

Aantal geboorten, per gemeente, 2024

Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

Evolutie geboorten werkingsgebied Kordia / Vlaanderen sinds 2014

Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

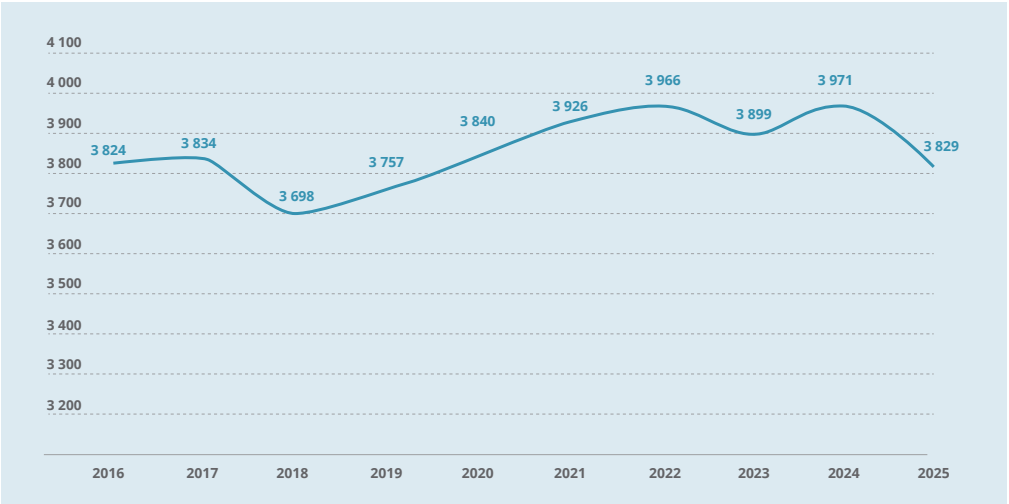
Het aantal geboorten in het Vlaamse Gewest kent reeds jaren een dalende trend. Na een significante wijziging van het geboortecijfer in 2021 zien we dat de geboortecijfers van de afgelopen jaren opnieuw de verwachte curve volgen.

In de gemeenten van werkingsgebied Kordia is het geboortecijfer nu voor het eerst ook dalend en schommelt het tussen de 1200 en 1300 geboorten per jaar. In 2024 spreken we van 1232 geboorten. De cijfers van 2025 kunnen we bij opmaak van het rapport niet raadplegen.

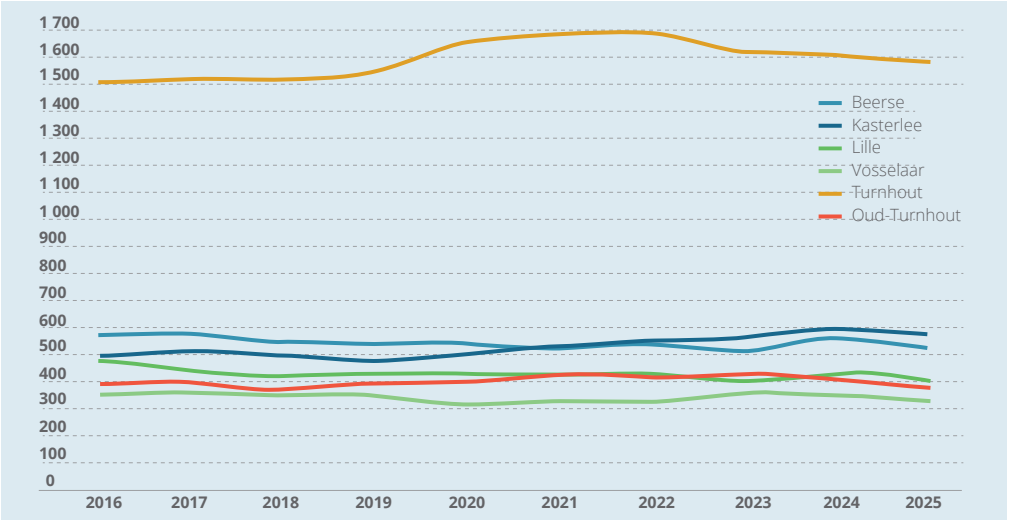
1.2 AANTAL 0-3 JARIGEN

Ook het totaal aantal kinderen tussen 0 en 3 jaar zien we al enkele jaren in licht stijgende lijn gaan. Ten opzichte van verleden jaar is er een lichte daling.

Evolutie 0-3 jarigen in werkingsgebied Kordia

Evolutie 0-3 jarigen per gemeente

Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

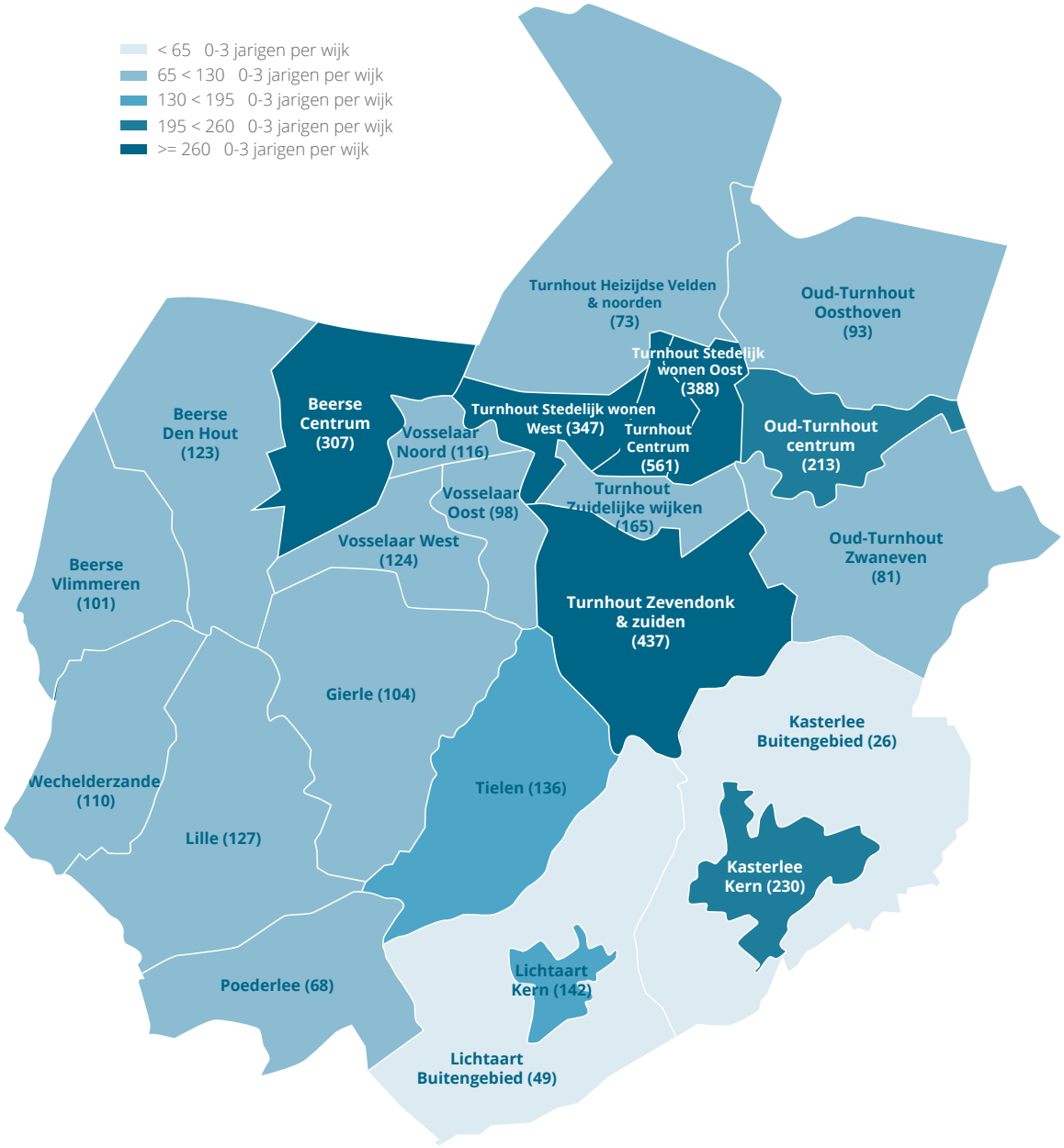
Op gemeentelijk niveau zien we opnieuw zeer lichte verschillen over de jaren heen, maar ook op lokaal niveau blijft het aantal 0-3 jarigen min of meer gelijk.

1.3 AANTAL 0-3-JARIGEN PER WIJK

Tot nu toe schetsten we de cijfers voor het volledig grondgebied van de 6 gemeenten van Kordia, nu zoomen we in op wijkniveau.

Als we het aantal 0-3 jarigen in de wijken bekijken, zien we het grootste aantal 0-3 jarigen in Beerse Centrum, Turnhout Centrum, Turnhout Stedelijk wonen west en Turnhout Stedelijk wonen oost. Op de kaart hieronder staan deze **blauw** gekleurd.

Aantal 0-3 jarigen per wijk, 2024

Aantal 0-3 jarigen per wijk, vergelijking tussen 2015, 2024 en 2025

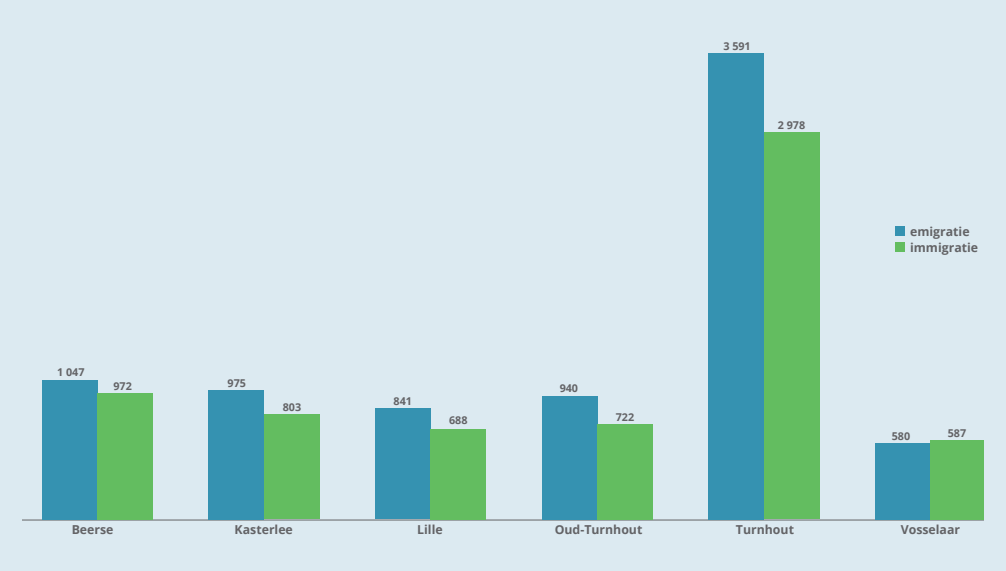
	2015	2024	2025
Beerse Centrum	309	338	307
Beerse Vlimmeren	138	98	101
Beerse Den Hout	115	129	123
Kasterlee Kern	185	222	230
Lichtaart Kern	101	147	142
Tielen	122	149	136
Kasterlee Buitengebied	45	30	26
Lichtaart Buitengebied	50	56	49
Gierle	138	109	104
Lille	156	134	127
Poederlee (Lille)	84	76	68
Wechelderzande (Lille)	111	123	110
Oud-Turnhout Oosthoven	105	112	93
Oud-Turnhout Zwaneven	72	88	81
Oud-Turnhout Centrum	216	208	213
Turnhout Heizijdse Velden & Noorden	75	88	73
Turnhout Stedelijk Wonen West	278	339	347
Turnhout Centrum	539	587	561
Turnhout Zuidelijke wijken	188	146	165
Turnhout Zevendonk & Zuiden	37	48	37
Turnhout Stedelijk Wonen Oost	345	392	388
Turnhout (wijk onbekend)			9
Vosselaar Noord	137	128	116
Vosselaar Centrum-Oost	113	102	98
Vosselaar West	127	120	124
Totaal	3 788	3 971	3 829

In de tabel hierboven, waar we de gegevens van 2015, 2024 en 2025 vergelijken, zien we vooral een (lichte) groei van 0-3 jarigen in Kasterlee Kern, Lichtaart Kern, Turnhout Centrum en Turnhout Stedelijk Wonen West en Oost. In Kasterlee buitengebied en Poederlee zien we een licht dalende trend.

1.4 VERHUISBEWEGINGEN

De lichte stijging van het aantal 0-3 jarigen is niet alleen het gevolg van geboorten, maar ook doordat gezinnen met jonge kinderen zich vestigen in onze regio.

Totale immigratie en totale emigratie, per gemeente, 2024

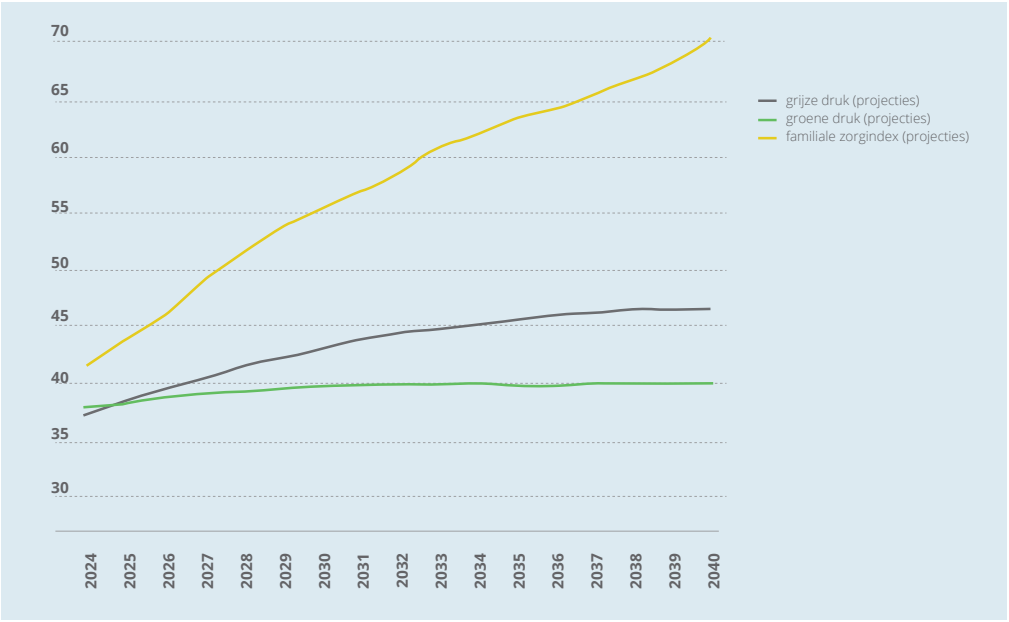

In alle gemeenten, behalve Vosselaar, zien we een opmerkelijk verschil tussen het aantal mensen die emigreren en immigreren wat mede de aangroei van de bevolking verklaart. Het migratiesaldo schommelt door de jaren heen, maar is (op enkele uitzonderingen na) al wel minstens sinds 10 jaar positief.

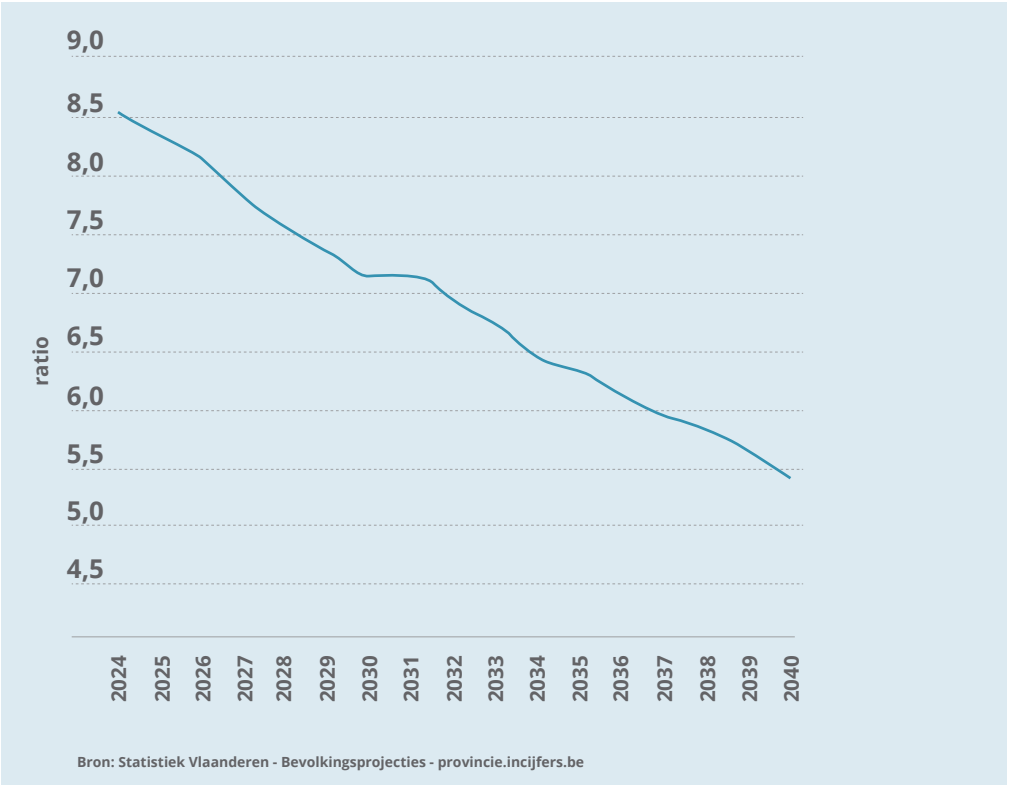

1.5 FAMILIALE ZORGINDEX – GROENE DRUK – GRIJZE DRUK – MANTELZORGRATIO

Demografische coëfficiënten - werkingsgebied Kordia

Mantelzorgratio - werkingsgebied Kordia

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties - provincie.incijfers.be

De groene druk geeft de verhouding weer tussen het aantal 0-19 jarigen t.o.v. de 20-64 jarigen en blijft stabiel.

De grijze druk geeft de verhouding weer tussen het aantal ouderen (60+) t.o.v. de beroepsbevolking (20 tot 59 jaar). De grijze druk van de gemeenten van het werkingsgebied Kordia ligt in 2025 op 38,6. Dat betekent dat er voor elke 10 mensen op beroepsactieve leeftijd er 3,8 zestigplussers zijn. De grijze druk zal evolueren naar 46.6 in 2040. Dit betekent dat er per 10 beroepsactieve mensen meer dan 4 zestigplussers zullen zijn.

De familiale zorgindex geeft ons een beeld van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter de zorg voor zal opnemen (80+ t.o.v. 50-59 jarigen*100). De familiale zorgindex ligt in het werkingsgebied in 2025 op 44,2. In 2040 zal dit stijgen tot 70.5. Dit betekent dat door de jaren heen er steeds minder 50-59 jarigen zijn t.o.v. het aantal 80 plussers en er dus een verminderde beschikbaarheid is van potentiële (mantel)zorgers. Die trend samen met de evolutie op de arbeidsmarkt, waar de effectieve uittredingsleeftijd steeds verder naar 67 jaar opschuift en de mensen dus langer professioneel aan de slag blijven, legt steeds meer druk op de beschikbare tijd en beschikbaarheid voor mantelzorg en informele kinderopvang.

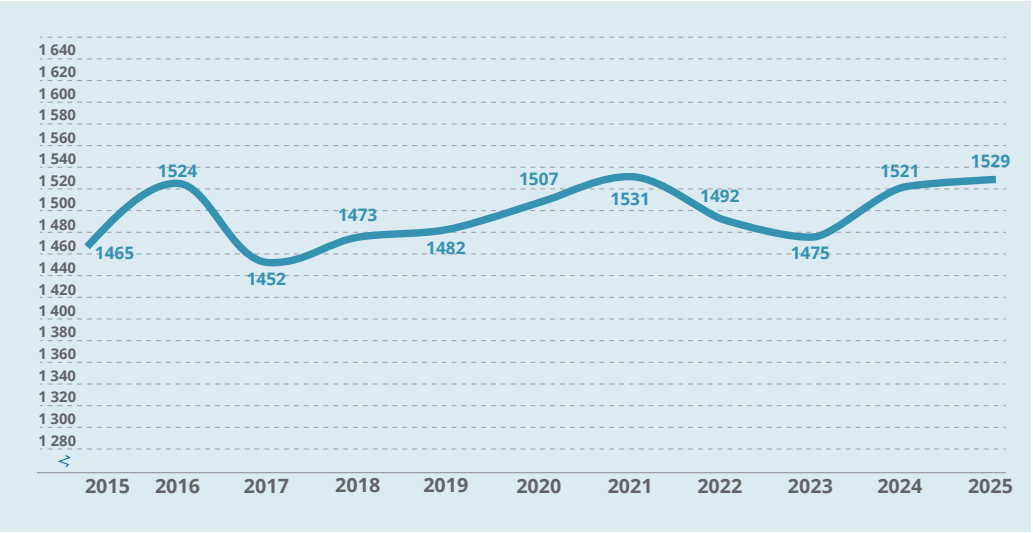

2 Het opvangaanbod baby's en peuters

2.1 EVOLUTIE VAN HET OPVANGAANBOD

Eind 2025 waren er in de 6 gemeenten 1529 vergunde opvangplaatsen voor 0-3-jarigen. We zien dat er in de loop van de jaren wel schommelingen zijn geweest in de absolute aantallen, maar er geen effectieve plaatsen zijn bijgekomen. Momenteel zitten we echter wel in een positief stijgende lijn.

Evolutie aantal opvangplaatsen baby's en peuters in de zes gemeenten

Bron: Opgroeien, provincie.incijfers.be

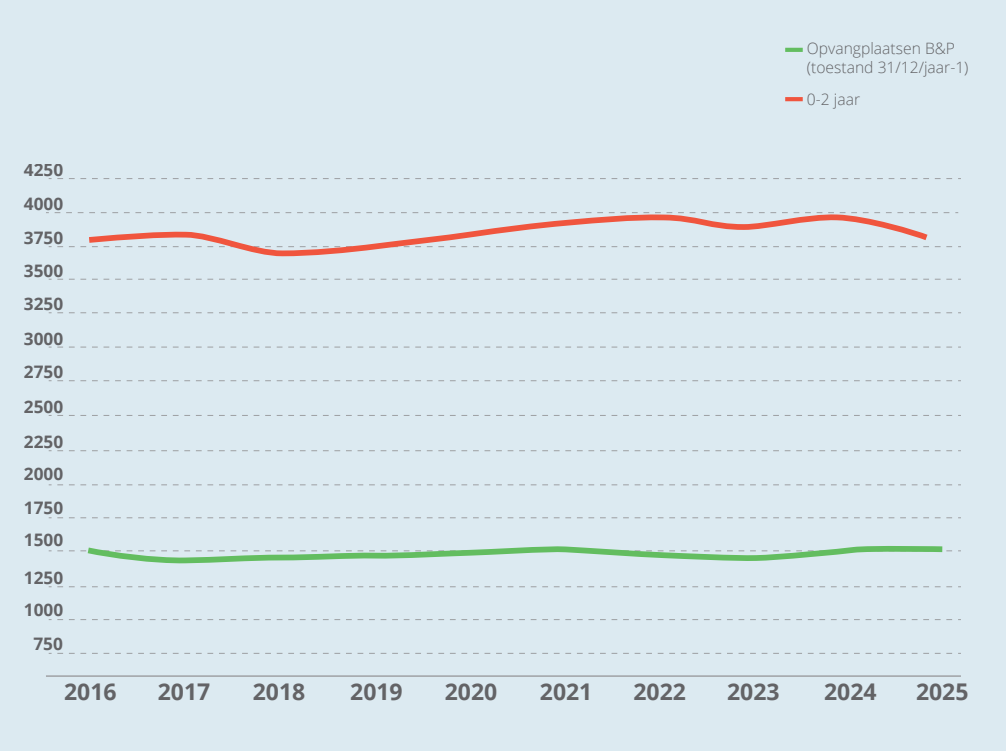
In 2025 zien we dat er in onze regio 9 onthaalouders gestopt zijn en 1 groepsopvang, dat gaat over een totaal van 92 plaatsen die zijn verdwenen. Een dalend aantal onthaalouders heeft grote impact op het aantal plekken. Dit is echter een tendens die zich al jaren zet en zich zeker de komende jaren nog verder zal zetten. Veel van de actieve onthaalouders gaan richting pensioengerechtigde leeftijd.

Er zijn gelukkig ook een aantal nieuwe initiatieven gestart, waarvan 2 onthaalouders en 3 groepsopvanginitiatieven. Die starters hebben ervoor gezorgd dat er toch een kleine stijging is in het absolute aantal kinderopvangplaatsen.

Het digitale Loket dat we ontwikkelden in 2020 is de enige weg voor ouders richting kinderopvang. Alle organisatoren van kinderopvang in de regio gebruiken het digitale Loket als toegangspoort voor ouders. Dat maakt dat we als regio unieke cijfers kunnen weergeven van het absolute tekort aan kinderopvang

Op basis van het grote absolute tekort aan kinderopvangplaatsen dat we via de registraties van het Loket Kinderopvang konden aantonen aan het Agentschap Opgroeien, werden in 2023 in Turnhout 35 nieuwe gesubsidieerde plaatsen toegekend en in Beerse 17. Zowel in Beerse als in Turnhout werden de plaatsen gerealiseerd in 2025.

Daarnaast werd in 2025 een nieuwe uitbreidingsoproep gepubliceerd, wat resulteerde in een subsidiebelofte voor 106 bijkomende plaatsen voor onze regio. De realisaties hiervan kunnen we (helaas) pas verwachten vanaf 2028.

Bron: Opgroeien, provincie.incijfers.be, Rijksregister, provincie.incijfers.be

In bovenstaande grafiek is de grote discrepantie te zien tussen het aantal kinderen tussen 0-3 jaar en het aantal opvangplaatsen. Zo zien we dat er 3788 baby's en peuters in 2016 woonden in onze regio, hiertegenover stonden slechts 1524 kinderopvangplaatsen, een dekkingsgraad van 40%. Het aantal kinderen is in 10 jaar slechts lichtjes gestegen om in 2025 terug te dalen naar 3811 kinderen. Ook het aantal opvangplekken is doorheen de laatste 10 jaren lichtjes gewijzigd. We zien eerder een dalend aantal plekken met een lichte stijging in 2025. Dat maakt dat ook in 2025 de dekkingsgraad in onze regio op 40% ligt.

2.2 VERGUNDE VERSUS INGEVULDE PLAATSEN

Sinds 2014 moet elke formele kinderopvang een vergunning hebben voor het aantal kinderen dat ze wil opvangen. Die vergunning werd in 2014, bij de invoering van het decreet, door vele organisatoren aangevraagd op basis van de maximale capaciteit in m² en niet op basis van het aantal kinderen dat men effectief wilde opvangen. Hierdoor konden, en kunnen nog steeds, organisatoren van gesubsidieerde kinderopvang meer kinderen opvangen dan het aantal waarvoor ze gesubsidieerd worden.

Dit maakt dat het aantal vergunde plaatsen ook in onze regio hoger ligt dan het aantal benutte plaatsen.

Door het grote tekort aan gekwalificeerd personeel, zijn er ook een aantal kinderopvanginitiatieven die minder plaatsen invullen om het tekort aan personeel op te kunnen vangen.

Elke onthaalouder krijgt een aantal vergunde plaatsen toegekend op basis van het aantal beschikbare m² en de draagkracht van het individu. Echter zien we in de praktijk dat bijna elke onthaalouder in onze regio vergund werd voor 8 plaatsen. Om de draagkracht van de onthaalouders niet te overschrijden wordt vanuit het Agentschap Opgroeien en de Diensten voor onthaalouders in de praktijk gestreefd naar een gemiddelde van 4 opgevangen kinderen per dag. Dat wil zeggen dat maar de helft van de vergunde plaatsen in principe benut wordt in de gezinsopvang.

In 2023 paste de Vlaamse regering de kindratio aan om de werkdruk in de kinderopvang te verlagen[1]. Hierdoor moeten kinderbegeleiders meer aandacht kunnen besteden aan elk kind en de ontwikkeling beter ondersteunen. De opvang heeft tot 2027 de tijd om de nieuwe ratio in te voeren, maar kan dit al eerder doen met een gunstige invloed op de verkregen subsidies. Vanuit de sector horen we dat dit een grote impact heeft op de werking. Waar bij de vorige kindratio 18 kinderen werden ingepland bij 2 kinderbegeleiders, worden nu nog maar 14 kinderen ingepland. Dat is opnieuw een verlies van capaciteit, namelijk 4 kinderen per leefgroep.

[1] https://www.kindengezin.be/nl/professionelen/sector/kinderopvang/leren-en-werken/kindratio-en-inzetten-van-medewerkers-en

2.3 AANBOD VAN OPVANGCAPACITEIT PER WIJK

	aantal kinderopvang-plaatsen		aantal kinderen		percentage		evolutie
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	
Beerse Centrum	98	109	338	307	29%	**36%**	7%
Beerse Vlimmeren	33	46	98	101	34%	**46%**	12%
Beerse Den Hout	48	54	129	123	37%	**44%**	7%
Totaal Beerse	179	209	565	531	32%	**39%**	8%
Kasterlee Kern	75	50	222	230	34%	**22%**	-12%
Lichtaart Kern	77	72	147	142	52%	**51%**	-2%
Tielen	52	51	149	136	35%	**38%**	3%
Kasterlee Buitengebied	22	16	30	26	73%	**62%**	-12%
Lichtaart Buitengebied	46	37	56	49	82%	**76%**	-7%
Totaal Kasterlee	272	226	604	583	45%	**39%**	-6%
Gierle	57	51	109	104	52%	**49%**	-3%
Lille	83	85	134	127	62%	**67%**	5%
Poederlee (Lille)	22	24	76	68	29%	**35%**	6%
Wechelderzande (Lille)	70	72	123	110	57%	**65%**	9%
Totaal Lille	232	232	442	409	52%	**57%**	4%
Oud-Turnhout Oosthoven	12	13	112	93	11%	**14%**	3%
Oud-Turnhout Zwaneven	28	28	88	81	32%	**35%**	3%
Oud-Turnhout Centrum	92	97	208	213	44%	**46%**	1%
Totaal Oud-Turnhout	132	138	408	387	32%	**36%**	3%
Turnhout Heizijdse Velden & Noorden	142	143	88	73	161%	**196%**	35%
Turnhout Stedelijk Wonen West	107	121	339	347	32%	**35%**	3%
Turnhout Centrum	125	126	587	561	21%	**22%**	1%
Turnhout Zuidelijke wijken	43	45	146	165	29%	**27%**	-2%
Turnhout Zevendonk & Zuiden	87	88	48	37	181%	**238%**	57%
Turnhout Stedelijk Wonen Oost	104	100	392	388	27%	**26%**	-1%
Totaal Turnhout	608	623	1600	1571	38%	**40%**	2%
Vosselaar Noord	63	65	128	116	49%	**56%**	7%
Vosselaar Centrum-Oost	36	38	102	98	35%	**39%**	3%
Vosselaar West	0	0	120	124	0%	**0%**	0%
Totaal Vosselaar	99	103	350	338	28%	**30%**	2%
Totaal regio	1521	1529	3971	3829	38%	**40%**	2%

Met de dekkingsgraad geven we de verhouding weer tussen het totaal aantal 0-3 jarigen en de totale opvangcapaciteit. Dit uit zich in een aantal plaatsen per 100 kinderen.

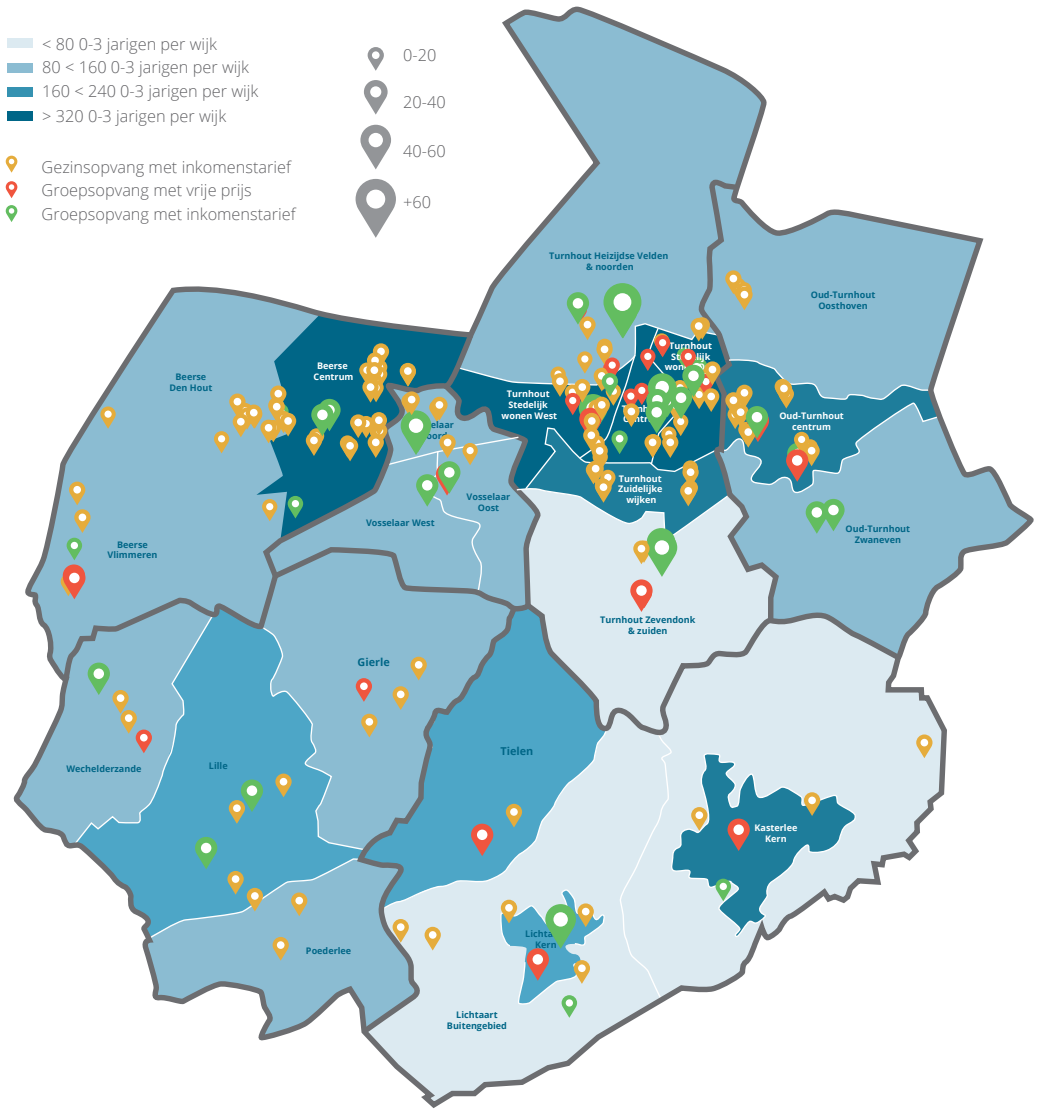
De bovenstaande tabel geeft het overzicht van de dekkingsgraad per wijk en totaal voor de zes gemeenten weer. De gebieden onder of gelijk aan 33% (Barcelonanorm) worden rood ingekleurd. De mismatch door een overaanbod aan kinderopvang ten opzichte van het aantal kinderen tussen 0-3 jaar duiden we aan met de kleur blauw.

We zien een aantal wijken waar de dekkingsgraad onder de barcelonanorm van 33% ligt. De wijken die prioritaire aandacht vragen zijn: Kasterlee Kern, Oud-Turnhout Oosthoven, Turnhout Centrum, Turnhout zuidelijke wijken, Turnhout Stedelijk Wonen Oost en Vosselaar West.

In de wijken Turnhout Heizijdse Velden en noorden en Turnhout Zevendonk en Zuiden zien we dat er een overaanbod aan kinderopvangplaatsen, rekening houdend met de 0-3 jarigen in dezelfde wijken. Uiteraard weten we dat vele ouders ook gebaat zijn en gebruik maken van kinderopvang buiten de eigen wijk en eigen gemeente.

In het oranje duiden we wijken aan waar weliswaar meer aanbod is dan de minimale barcelona-norm, maar waar toch bijkomende plaatsen wenselijk zijn.

We zien een mooie positieve evolutie in de dekkingsgraad, maar we zien daarin vooral een verschuiving in het aantal kinderen en minder in het aantal opvangplekken. Enkel in de wijken Beerse Centrum, Vlimmeren en Turnhout Stedelijk Wonen West zien we een aanzienlijk verschil in het aantal kinderopvangplekken.

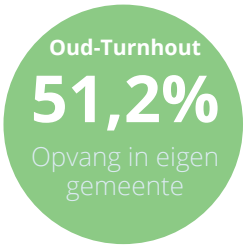
Cijfers van het Agentschap Opgroeien tonen aan dat 63,5% van de kinderen in Vlaanderen in de loop van de eerste 3 levensjaren gebruik maakt van formele opvang. Als we kijken naar het kinderopvanggebruik van de 0-3 jarigen in onze regio, zien we dat er slechts 49% van de kinderen uit Turnhout gebruik maakt van kinderopvang tegeonver 77,5% van de kinderen uit Lille.

	Gebruik KO	dekkingsgraad
Beerse	73%	40.15%
Kasterlee	77,2%	38.99%
Lille	77,5%	52.48%
Oud-Turnhout	64,4%	37.7%
Turnhout	49%	41.82%
Vosselaar	73,9%	32.45%

Als we kijken naar de dekkingsgraad in de gemeente, zien we dat deze samen met andere factoren impact heeft. We zien dat veel gezinnen over gemeentegrenzen heen gebruik maken van kinderopvang. Zo zien we dat deze samen met andere factoren impact heeft op het gebruik van kinderopvang.

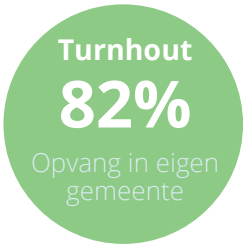
55,6% van de kinderen die in Beerse woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

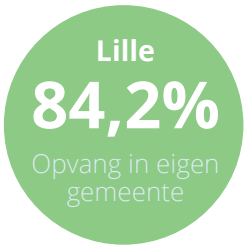
51,2% van de kinderen die in Oud-Turnhout woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

68,3% van de kinderen die in Kasterlee woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

82% van de kinderen die in Turnhout woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

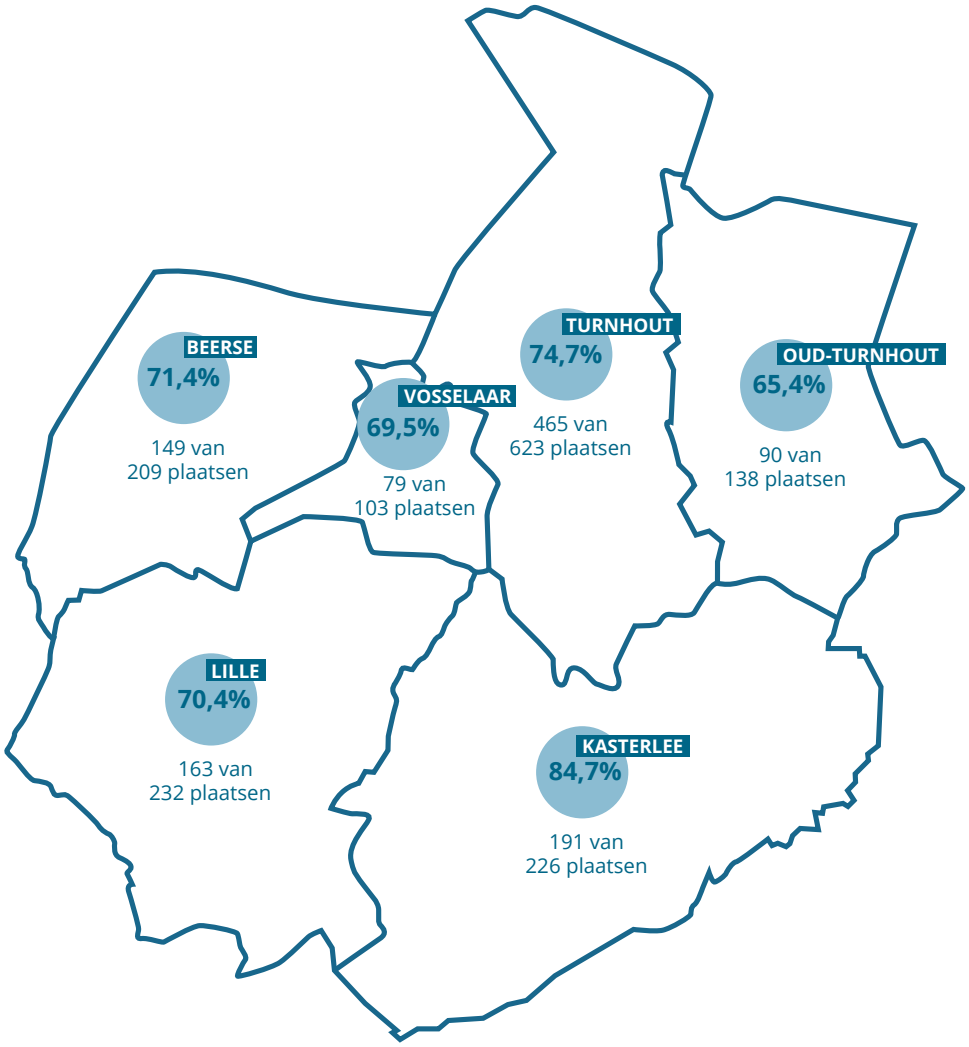
84,2% van de kinderen die in Lille woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

44,8% van de kinderen die in Vosselaar woont én naar de opvang gaat, doet dat in de eigen gemeente.

In onderstaande kaart kan je zien welke plaatsen er in de gemeente zijn die worden ingevuld door kinderen uit die gemeente. Zo zien we bijvoorbeeld dat in Kasterlee 84.7% van de plaatsen wordt ingevuld door kinderen uit Kasterlee. De overige plaatsen worden ingevuld door kinderen uit andere gemeenten. In Vosselaar zie je dat slechts 44.8% van de plaatsen worden ingevuld door kinderen uit Vosselaar zelf. Dat wil zeggen dat meer dan de helft van de plaatsen worden benut door kinderen uit andere gemeenten zoals Beerse, Turnhout, Lille, ...

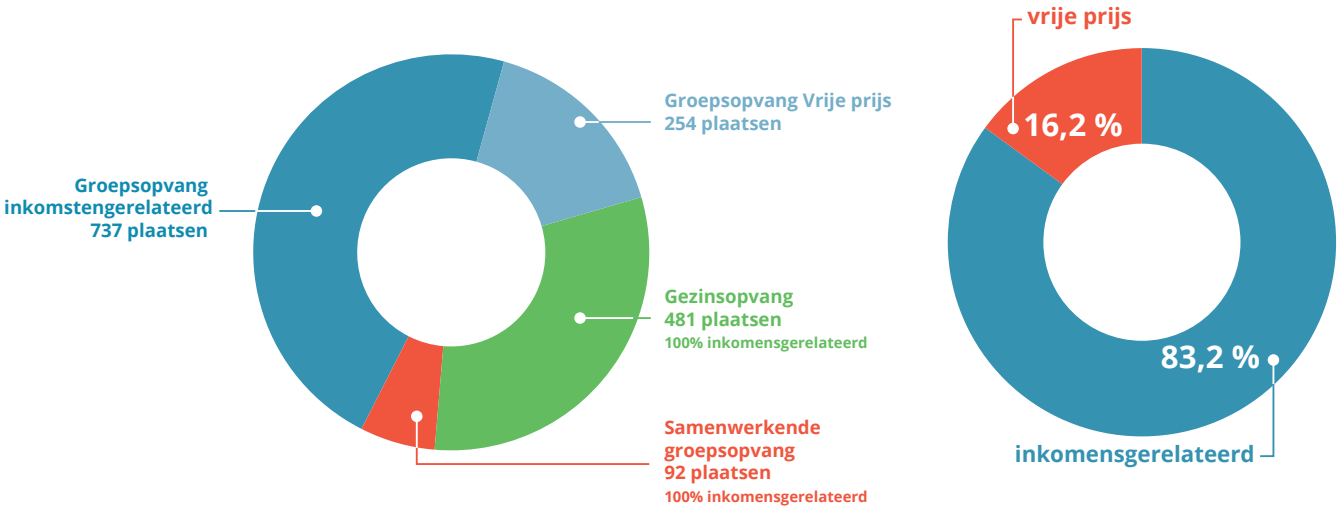
Plaatsen in de gemeente dat door kinderen uit de eigen gemeente wordt ingevuld

Al dan niet gebruik maken van opvang heeft een grote impact op de samenleving. Kinderen die niet naar de opvang gaan, missen vaak een aantal ontwikkelingskansen en ouders hebben minder kans om deel te nemen aan de arbeidsmarkt of zich sociaal te integreren.

2.4 AANBOD AAN OPVANGPLAATSEN NAAR AARD VAN DE OPVANG

We maken in onderstaande figuur de verdeling tussen groepsopvang, gezinsopvang en samenwerkende groepsopvang waar 2 of meer onthaalouders samenwerken in een groepsopvang van maximaal 18 kinderen. Verder maken we ook de verdeling tussen opvanglocaties waar ouders een vrije prijs betalen en deze waar ouders een inkomensgerelateerde bijdrage betalen.

In bijna 84% van de plaatsen in onze regio betalen ouders een tarief dat gebaseerd is op hun inkomsten. De prijs ligt in 2025 tussen €2.04/dag (OCMW-tarief) en €35.89 in de gesubsidieerde opvang. In de meeste kinderopvanginitiatieven met vrije prijs in onze regio betalen ouders €35/dag.

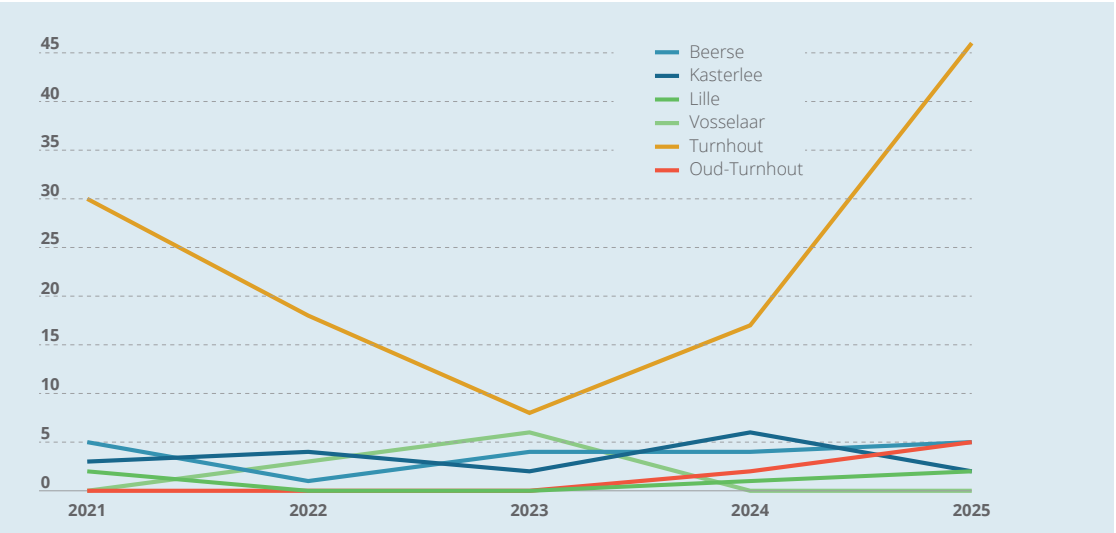
In totaal zijn er in 2025 in onze regio 254 vergunde plaatsen in de opvang waar ouders een vaste dagprijs betalen. De meeste van die initiatieven wachten op een oproep van de Vlaamse Overheid om de plaatsen om te schakelen naar gesubsidieerde plaatsen zodat ouders een inkomenstarief zouden betalen en op die manier de rendabiliteit van de opvang ook zou verhogen.

In 84% van de opvangplekken betalen ouders een inkomenstarief, wat gelijkaardig is in heel Vlaanderen. In Lille en Kasterlee zien we in verhouding het meest aantal kinderopvangplaatsen met vrije prijs in verhouding met het totaal.

In Vlaanderen betalen ouders gemiddeld €18.01/dag. In onze regio ligt dat gemiddelde op €18.38/dag. Het OCMW-tarief voor kinderopvang is een verlaagd tarief voor gezinnen die hun gewone inkomenstarief of individueel verminderd tarief niet kunnen betalen. Het wordt toegekend door het OCMW na een onderzoek van de financiële situatie van het gezin. Ouders moeten hiervoor contact opnemen met het Loket Kinderopvang of het OCMW, dat beslist of zij in aanmerking komen. Het OCMW-tarief geldt alleen in kinderopvang die werkt met een inkomenstarief

In Turnhout zien we dat er meer OCMWtarieven werden toegekend in 2025 dan in de andere gemeenten. Dit heeft enerzijds te maken met het aantal kwetsbare gezinnen die daar wonen, anderzijds is dit ook een gevolg van een vernieuwde aanpak van hoe we in onze regio werken met het OCMW-tarief.

Sinds 2023 hanteren we in onze regio een vereenvoudigde procedure voor het toekennen van het OCMW-tarief kinderopvang. We kozen voor een gezamenlijke berekeningsmethode en een laagdrempelige manier om het aan te vragen, namelijk zowel via het OCMW als via het Loket Kinderopvang. Hierdoor zien we in alle gemeenten die op deze manier werken (Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout en Turnhout) een lichte stijging van het aantal toekenningen.

Bron: Rijksregister, provincie.incijfers.be

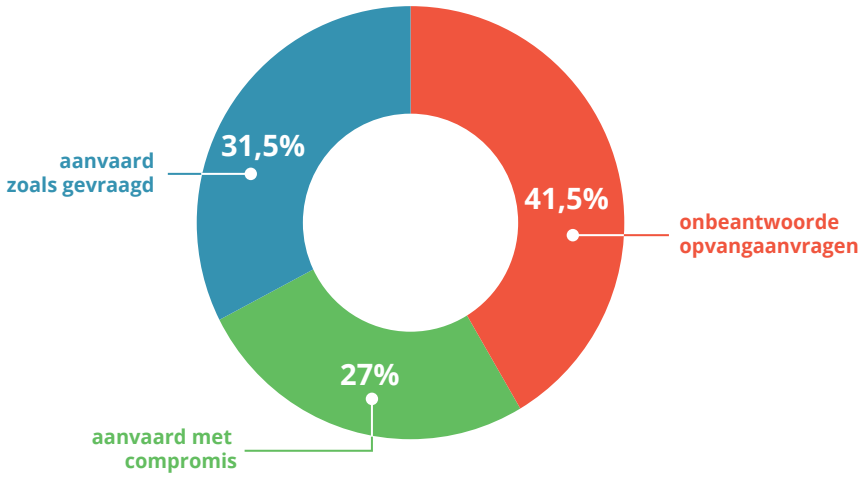
3 Behoefte aan kinderopvang

Sinds september 2025 gebruiken we voor de registratie van opvangvragen in de gemeenten Beerse, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar hetzelfde (nieuwe) platform waaraan we samen met Antwerpen en Mechelen gewerkt hebben. Alle aanbieders van kinderopvang zijn aangesloten bij het Loket en engageren zich om enkel en alleen via het loket kinderen toe te wijzen aan vrije plaatsen. Alle ouders kunnen dus maar 1 weg nemen richting kinderopvang en dat is via het digitale platform en bijhorende dienstverlening. Hierdoor hebben we een zeer duidelijk en correct beeld van de behoefte aan kinderopvang van die 6 gemeenten.

Aanvragen voor inclusieve kinderopvang	13
Aanvragen voor dringende opvang	770
Aanvragen voor kinderopvang met ruimere openingsmomenten	110
Aanvragen van kwetsbare gezinnen	148

Aan het Agentschap Opgroeien moeten we rapporteren op gemeentelijk niveau. Een ouder die dus een aanvraag doet in Beerse én in Vosselaar, telt mee als een opvangvraag in beide gemeenten. Voor onze eigen rapportage telt deze als één unieke opvangvraag uiteraard.

In onderstaand beeld geven we een zicht op de gegevens die we rapporteerden aan Opgroeien.

Onbeantwoorde aanvragen zijn aanvragen waarvoor geen oplossing gevonden werd, dat wil zeggen dat ze geen plaats in de kinderopvang kunnen invullen. Van de aanvragen vindt gemiddeld 27% een kinderopvangplaats met compromis, dit is een opvangplaats die niet helemaal overeenstemt met de opvangvraag, dit kan gaan over de startdatum, opvangdagen, locatie....

Slechts 31,5% vindt een plaats in de kinderopvang die overeenstemt met de oorspronkelijke opvangvraag.

Omwille van de maatschappelijke en economische context zijn gezinnen meer en meer genoodzaakt om meer gebruik te maken van formele kinderopvang. Kinderopvang is daardoor een springplank naar tewerkstelling, opleiding en integratie, wat vaak de armoedecirkel kan doorbreken.

Inclusieve kinderopvang is de opvang van kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. In onze regio zien we dat slechts 13 van de aanvragers aangeven dergelijke opvang te zoeken.

Met dringende opvang bedoelt men opvang die men nodig heeft binnen de maand omwille van starten met werk/opleiding of stopzetting van huidige opvang of verhuis van de ouders. Gezien het grote tekort aan kinderopvang in onze regio, wordt een groot deel van de aanvragen een maand voor de gevraagde startdatum dringend en stuurt het e-loket deze aanvraag uit naar alle kinderopvanginitiatieven in de regio om de kans op een plaats te maximaliseren. Het gaat om bijna de helft van alle aanvragen die een gewenste startdatum hadden in 2025.

Met kinderopvang met ruimere openingsmomenten wordt kinderopvang bedoeld met uren die buiten de gewone openingsuren van 7u-18u vallen. Slechts een klein deel van de aanvragers geeft aan hier nood aan te hebben. In onze regio zijn er 7 initiatieven die ruimere openingsmomenten hebben, bijvoorbeeld tot 18u30 of ééntje zelfs van 5u-19u.

Kwetsbare gezinnen zijn gezinnen die aan minsten 2 van volgende kenmerken voldoen (ongeveer 10%). Deze kenmerken duiden ze aan bij het registreren van hun aanvraag door middel van een verklaring op eer.

- opvang nodig voor werk en/of opleiding
- gezinnen met laag inkomen
- alleenstaanden
- pleegkinderen
- gezinnen met een problematische gezondheids- of zorgsituatie
- laag opleidingsniveau

Hier mogen we uitgaan van een onderschatting van het reële aantal, gezien de onvolledigheid van deze verklaringen op eer.

4 Drempels voor organisatoren van kinderopvang

4.1 RUIMTE

Het vinden van een geschikte plaats voor kinderopvang blijkt een grote drempel voor de meeste kinderopvanguitbaters in onze regio. De ruimte moet enerzijds tegemoetkomen aan de regelgeving van het agentschap Opgroeien en anderzijds aan de principes van goede ruimtelijke ordening.

In 2025 koos gemeente Oud-Turnhout ervoor om een eigen pand ter beschikking te stellen van een organisator kinderopvang om daar op termijn kinderopvang te gaan organiseren.

4.2 RENTABILITEIT

Heel wat aanbieders van kinderopvang geven aan dat voldoende grote schaal nodig is om als zelfstandig kinderopvanginitiatief kwaliteit te kunnen bieden en rendabel te blijven. Het blijkt vooral zeer moeilijk te zijn voor de kleinste zelfstandige kinderdagverblijven waar de verantwoordelijke naast coördinerende en coachende taken, ook zelf als kinderbegeleider fungeert en verantwoordelijk is voor de logistiek, het bereiden van voeding, administratieve taken en boekhouding. De druk ligt zeer hoog voor deze zelfstandige kinderdagverblijven om het hoofd boven water te houden.

Uit onderzoek van de SERV[2] geeft 43% van de respondenten aan dat financiële leefbaarheid de voornaamste oorzaak is voor het stopzetten van de kinderopvang.

Ook het statuut van onthaalouders is financieel enkel gunstig als alle kinderen daadwerkelijk aanwezig zijn en de onthaalouder zelf de werkzaamheden kan uitoefenen[3]. Het werknemersstatuut wil hierin verandering brengen, maar het blijkt moeilijk om onthaalouders te overtuigen om in het werknemersstatuut te stappen omdat ook dit toch een financiële impact heeft.

[2] Rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen/Stichting Innovatie & Arbeid: zelfstandig ondernemen in de kinderopvang, december 2021, Lien Van Rampelberg

[3] Onthaalouders krijgen een onbelaste onkostenvergoeding van €22/dag per effectieve aanwezigheid. Een onthaalouder krijgt geen vergoeding voor een kind dat niet komt owv ziekte/vakantie/... Ook als de onthaalouder zelf niet kan werken owv ziekte krijgt de onthaalouder geen vergoeding.

4.3 PERSONEEL

De sector is minder aantrekkelijk geworden door de zware werkdruk op de vloer. Anderzijds kennen de opleidingen tot kinderbegeleider wel meer aantrek omwille van de erkenning (sinds september 2021) als knelpuntberoep, wat heel wat opportuniteiten biedt als werkzoekende. Toch zien we nu ook meer een mismatch tussen de kandidaten en het gevraagde profiel in de sector. Dit resulteert in heel wat uitval tijdens de opleiding en afhaken bij de start als kinderbegeleider.

Indien in de toekomst het aantal kinderopvangplaatsen uitbreidt, vergroot dit het probleem aangezien er op heden al een groot tekort is aan goed opgeleid personeel.

In 2023 heeft Vlaanderen de kindratio aangepast, waardoor kinderbegeleiders minder kinderen moeten opvangen. Kinderopvanginitiatieven die toch hetzelfde aantal kinderen willen opvangen, zullen dus extra medewerkers in dienst moeten nemen. Hier zullen er extra inspanningen gedaan moeten worden om meer mensen naar de werkvloer te krijgen.

4.4 ONDERSTEUNING

Uit een onderzoek van SERV[4] leren we dat starters en huidige ondernemers in de kinderopvang nood hebben aan extra ondersteuning. Het gaat in de eerste plaats om nood aan praktische ondersteuning. Het gaat dan om ondersteuning bij het uitpluizen van wetgeving en regelgeving, ondersteunen bij het opmaken van ondernemingsplan, het implementeren van nieuwe regelgeving e.d.

Ook financiële ondersteuning is meer dan welkom. Starters hebben zeer hoge opstartkosten terwijl de inkomsten onzeker zijn. Het huren of aankopen van een pand, de nodige aanpassingen erin doen, materiaal aankopen voor de inrichting en verzorgingsproducten aankopen, terwijl de bezetting in het begin nog erg laag is, is voor vele starters een moeilijke financiële evenwichtsoefening.

Sinds 2022 is er voor onze regio één aanspreekpunt voor kinderopvanginitiatieven. Ze kunnen bij het adviserend team terecht met al hun vragen over de organisatie van kinderopvang. Vragen worden meteen beantwoord of doorverwezen naar de juiste partner. Voor meer info zie **https://www.huisvanhetkindkordia.be/kinderopvang/kinderopvang-babys-en-peuters/kinderopvang-starten.**

Daarnaast ondersteunen we ook bestaande initiatieven bij het realiseren van uitbreidingen en geven we de nodige begeleiding en advies om maximaal in te zetten op het verhogen van het aantal betaalbare kwalitatieve plaatsen.
In 2025 werden zo'n 4 kandidaat starters begeleid in een traject. In praktijk zien we echter dat het vaak mensen zijn met mooie dromen en ambities, maar dat de voorgaande besproken drempels toch te hoog zijn om daadwerkelijk tot realisatie te kunnen overgaan.

[4] Rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen/Stichting Innovatie & Arbeid: zelfstandig ondernemen in de kinderopvang, december 2021, Lien Van Rampelberg

Sinds 2023 kunnen nieuwe kinderopvanginitiatieven ook een investeringspremie aanvragen bij stad Turnhout en sinds 2024 ook bij gemeente Beerse. In Kasterlee geeft men reeds jaren een toelage aan bestaande organisatoren.
Daarnaast organiseren we ook in elke gemeente een Lokaal Overleg Kinderopvang waar onder andere uitbreidingsoproepen, veranderende regelgeving en dergelijke besproken wordt. Daarbovenop gaan we drie keer per jaar op regionaal niveau wat dieper in op thema's zoals 'ondersteuning in de kinderopvang voor kinderen met een zorgbehoefte, aantrekken van nieuwe medewerkers, ...'. Dit zijn voor de kinderopvang belangrijke uitwisselingsmomenten.

Tijdens week van de kinderopvang zetten we alle kinderbegeleiders in de bloemetjes. Ze zijn dan uitgenodigd op een feestelijk event waar we ook een workshop of lezing aanbieden waarmee ze in de praktijk aan de slag gaan. Jaarlijks zien we meer dan 100 deelnemers op dit event.

4.5 KWALITEIT

Kinderopvanginitiatieven hebben sinds enkele jaren een pedagogisch raamwerk waarop ze hun pedagogische werking kunnen afstemmen. Aan de hand van de MeMoQ kunnen ze de eigen werking onder de loep nemen en actiepunten benoemen. Echter het werken met deze screeningstool vraagt extra aandacht en tijd van de medewerkers in de kinderopvang waar het vaak aan ontbreekt. Hoewel het door vele organisatoren wordt ervaren als een sterk instrument dat een enorme meerwaarde biedt, zorgt het ook voor extra druk op de tijd die medewerkers hebben.

5 Gevolgen van een tekort aan kinderopvang

Kinderopvang is een springplank richting tewerkstelling, opleiding en integratie en dus een cruciale schakel in het bestrijden van kansarmoede.

We zien in de grafiek hieronder dat de kansarmoede index in onze regio een stijgende tendens kent.

Om deze kansarmoedeindex te bepalen, houdt Kind & Gezin rekening met volgende indicatoren: werkloosheidsdruk, gemiddeld netto inkomen per belastingsplichtige, aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent hiervan, percentage één-oudergezinnen en het aandeel personen van buitenlandse afkomst.

Kansarmoede-index per gemeente

Gemeente	Kansarmoede index 2024	Kansarmoede index 2023	Kansarmoede index 2022	Kansarmoede index 2021
Beerse	10,0%	10,6%	10,3%	10,7%
Kasterlee	8,2%	8,0%	7,9%	5,7%
Lille	6,4%	6,1%	4,6%	3,9%
Oud-Turnhout	10,0%	8,8%	8,6%	8,2%
Turnhout	24,9%	25,0%	26,8%	24,1%
Vosselaar	7,7%	7,5%	6,6%	7,9%

Kansarmoedecijfers per wijk

	Wijknaam	Kansarmoedecijfer 2024 (gemiddeld aantal 2022 tot 2024)
Beerse	Beerse Centrum	12,5%
Beerse	Beerse Den Hout	3,2%
Beerse	Beerse Vlimmeren	10,9%
Kasterlee	Buitengebied Kasterlee	te klein om te tonen
Kasterlee	Buitengebied Lichtaart	te klein om te tonen
Kasterlee	Kern Kasterlee	6,1%
Kasterlee	Kern Lichtaart	11,3%
Kasterlee	Tielen	6,5%
Lille	Gierle	4,8%
Lille	Lille	7,9%
Lille	Poederlee	2,9%
Lille	Wechelderzande	8,3%

Kansarmoedecijfers per wijk

	Wijknaam	Kansarmoedecijfer 2024 (gemiddeld aantal 2022 tot 2024)
Oud-Turnhout	Oud-Turnhout Centrum	11,1%
Oud-Turnhout	Oud-Turnhout Oosthoven	12,9%
Oud-Turnhout	Oud-Turnhout Zwaneven	3,7%
Turnhout	Turnhout Centrum	32,3%
Turnhout	Turnhout Heizijdse Velden & Noorden	14,9%
Turnhout	Turnhout Stedelijk Wonen Oost	18,4%
Turnhout	Turnhout Stedelijk Wonen West	25,4%
Turnhout	Turnhout Zevendonk & Zuiden	te klein om te tonen
Turnhout	Turnhout Zuidelijke wijken	20,6%
Vosselaar	Centrum-Oost	15,3%
Vosselaar	Noord	5,2%
Vosselaar	West	4,0%

Het loket kinderopvang staat dagelijks in contact met alle ouders die niet tijdig een opvangplaats vinden. Door een uitgebreidere doordachte Loketwerking hebben we een goed zicht op de gevolgen van het niet vinden van kinderopvang voor de aanvragen die gedaan werden in 2025.

Hieruit leren we dat ouders van wie de gewenste startdatum voor kinderopvang verstreken is in ons e-loket heel wat problemen tegenkomen. 50% van de gezinnen zoekt creatieve oplossingen door beroep te doen op een netwerk van familie en vrienden, werktijden aan te passen, ouderschapsverlof op te nemen e.d. De overige 50% geeft aan door het gebrek aan kinderopvang niet te kunnen starten met (Nederlandse) les (30%) of niet te kunnen (her)starten met werk (20%). Vaak zijn het de mama's die hierdoor heel wat kansen missen en de zorg voor de jonge kinderen opnemen.

6 Conclusie

De analyse in dit rapport toont duidelijk aan dat de kinderopvang in het werkingsgebied van Kordia onder blijvende en aanzienlijke druk staat. Ondanks aanhoudende inspanningen en gerichte initiatieven groeit het aanbod onvoldoende mee met de aanwezige behoefte. Dat jaarlijks meer dan 500 kinderen geen opvangplaats vinden, onderstreept de omvang en urgentie van deze uitdaging.

De problematiek is complex en kent verschillende dimensies. Organisatoren worden geconfronteerd met structurele knelpunten zoals personeelstekorten, financiële haalbaarheid en administratieve en organisatorische uitdagingen. Tegelijkertijd stijgt de vraag naar kinderopvang en veranderen de verwachtingen en noden van gezinnen, waardoor het bestaande aanbod niet altijd aansluit bij de realiteit. Vooral kwetsbare gezinnen ervaren hierdoor drempels in de toegang tot kinderopvang, met een negatieve impact op hun kansen op werk, opleiding en maatschappelijke participatie.

Tegen deze achtergrond is een laagdrempelig en centraal aanspreekpunt van groot belang. Het Loket Kinderopvang voor alle vragen over kinderopvang biedt zowel ouders als organisatoren een duidelijke toegang tot informatie, ondersteuning en begeleiding. Ouders kunnen er terecht met vragen over opvangmogelijkheden, inschrijvingen en toeleiding, terwijl organisatoren ondersteuning krijgen bij onder meer regelgeving, opstart, uitbreiding en kwaliteitsontwikkeling. Door expertise te bundelen en samenwerking tussen lokale besturen en partners te versterken, draagt het loket bij aan een efficiëntere, transparantere en meer toegankelijke kinderopvang.

Lokale besturen nemen hiermee een belangrijke regierol op. Via het loket, gerichte ondersteuningsinitiatieven en investeringen in bijkomende capaciteit bouwen zij mee aan een sterker opvanglandschap. Deze inspanningen zijn waardevol en noodzakelijk, maar volstaan op zich niet om het structurele tekort weg te werken.

Kinderopvang is vandaag uitgegroeid tot een onmisbare bouwsteen van een inclusieve en goed functionerende samenleving. Het is dan ook essentieel om blijvend en gecoördineerd te investeren in een toekomstbestendig opvanglandschap. Alleen door samenwerking en gerichte beleidskeuzes kan er perspectief geboden worden aan gezinnen, medewerkers en organisatoren in de sector.

COLOFON

Dit is een uitgave van Kordia - www.kordia.be

Verantwoordelijke uitgever: Ward Kennes, Campus Blairon 200, 2300 Turnhout

foto's: freepik.com
Eindredactie: Marc Boeckx, Hanne Jacobs, Nathalie Raeymaekers en Sofie Coppers
Lay-out: Fiks Studio

Datum van uitgave: augustus 2026

KORDIA
Beerse · Kasterlee · Lille · Oud-Turnhout · Turnhout · Vosselaar

HUIS VAN HET KIND
Beerse · Kasterlee · Lille
Oud-Turnhout · Turnhout · Vosselaar